

Lời ngỏ với :

Tôi sinh trưởng và lớn lên ở miền Trung, và có vẻ ngoài tôi là người miền Bắc (Hà Nội). Nhưng có lẽ tôi là có dịp và thăm quê ở Hà Nội; nhưng tôi đã 38 năm kể từ khi tôi rời quê, tôi vẫn chưa đi được ý nghĩa. Nhân có anh bạn thân mời tôi thăm Hà Nội trên phố Hoa Kì. Anh có đi thăm tôi, và kể chuyện về thăm Hà Nội. Tôi nào có nghe anh kể, và trung thực tôi không thêm bớt, để hiểu bạn đi.

Anh biết không. Tôi ăn mặc rất sạch sẽ, thoải mái không phải cho sang trọng, ăn uống bên ngoài khi đi ra phố. Tôi Hà Nội, tôi về quê tôi nhà ông anh ruột tôi, cháu dâu tôi ngoài Hà Nội. Anh cho tôi có chuyến trình cho tôi đi thăm quê Hà Nội ngày hôm sau. Nhưng tôi tranh thủ thời gian, mua đi loanh quanh gần nhà trước đã. Tôi mua thay quần áo xong, tôi mua chiếc xe đạp cũ để cháu đi học gần khu phố gần nhà cho gần gũi, và quan sát quanh đó xem có gì lạ không.

Đi mua quần áo xong, tôi thấy có cái tiệm ăn bên ngoài để nghỉ ngơi uống nước, cây kiểng trông đẹp quá. Tò mò, tôi nhìn thấy khóa xe, và bước vào tính kiếm cái gì ăn lót dạ. Một cô có lẽ là nhân viên nhà hàng, mặc áo dài xanh có hoa thêu nổi trên ngực, đang cầm một cuộn con trai, mặc quần áo nhà hàng. Cô hai nhìn tôi chăm chú để tôi nhìn chân, cô gái bước lại gần, mặt cô vênh lên, nói tiếng hời:

- Bác vào đây tìm ai? - Xin lỗi, đây không phải là nhà hàng ăn sao cô? - ! Nhà hàng ăn đây, nhưng bác đi nhầm rồi. - Sao lại vậy? - Chúng tôi nghĩ Bác không đi "tiêu chuẩn để phục vụ". Trong lòng tôi thấy lạ lạ nhưng cũng chỉ để nghe thôi cô bé nói gì nữa. Trong bụng tôi nghĩ, không lẽ là Việt nam hiện nay còn kể chuyện như thời của Nam Bộ? - Một cách đây hơn 200 năm trước sao!

Tôi nhớ lại: -Xin cô vui lòng giúp tôi thích: Tôi sao tôi lại không đi tiêu chuẩn để phục vụ? Cô nhà hàng chưa kịp trả lời thì bên phải cửa phòng xuất hiện một người đàn ông bước ra, tay cầm một gói giấy, mặc bộ vest đen, áo sơ-mi trắng, quần trắng, đôi râu mép, chân mang giày da bóng

l ng; ti n l i ch  t i v  h t h m b o: - Nhà hàng này ch  bán cho Vi t ki u, khách Ngo i, v  c n b  nh  n c c  đ t b n tr c.-  ! Ra là th .

Không l , t i n i t i là Vi t ki u đ y. Khi không l i x ng danh tính ra làm gì... Người Vi t trong n c hay người Vi t   n c ngoài c ng là c ng m t d n t c, m t m u da, m t tiếng nói mà. Sao c  s  ph n bi t l  l ng nh  v y. H nh nh  m t s  người   Hà nội b y gi  h  quan niệm Vi t ki u là ph i m p m p, ph  ng phi , tr ng tr o, b ng to, nhi u đ o la,  n m c sang tr ng, ti u ti n nh  qu ng qua c a s . H  đ u c  bi t r ng   M  d  làm b t c  m t việc g i đ i n a, m t gi  đ ng m t gi , v  ph i làm việc h t s c m nh m i mong đ t đ c k t quả. D  là người ch  c ng v t v  không thua g i c ng nh n.

C c người trong ti m nh n thấy t i g y  m, n c da l i đ n, nh ng ng n tay s n s i, th  k ch, l i  n m c qu  đ n gi n, n u không mu n n i là l i th i,  o b  ra ngoài, l  ph , ch n m ng d p Nh t cho m t, h  không mu n tiếp t i ch ng! T i thấy c ng không thi t  n uống n a, n n ch o h  r i l ng l  quay l ng ra c a, tay tr i v a gi  l n v a k o c nh c a đ  bước ra đ  ng.

T i l  ng tho ng nghe sau l ng tiếng nói tr ng không; gi ng đ n  ng c n r t tr , c  l  c a c u đ ng g n c  g i l c n y: -Nh n c i "th ng " đ  ti n b c đ u m  đ i vào đ y  n.  n r i n  "l nh" ngay đ y. M nh la  ph i b n g i c ng  n. T i đ  ch  c   n khoai th i c ! R  "ph n" cho r i!T i xem nh  không nghe bi t gì, v  c  bước ra ch  đ  chiếc xe đ p l c n y m  trong l ng ngh  ng i l ng l m. T i c  ng  là t i đ  đi l c vào m t x  l  không phải là qu  h  ng Việt Nam !

T i là người Việt nam m ! D  t i   M  đ  g n ba m  i năm r i, nh ng nh ng c  ch , nh ng suy nghĩ, nh ng th c  n uống, nh ng t p t c, t p qu n h ng ngày đ u c  g  thay đổi m y trong t i đ u! C u l m việc trong nhà hàng n i c u v a r i, g i t i b ng "th ng" tuổi t c ch c c ng nh  h n ch u  t nh  t i (31 tuổi).

T i ch n ng n bước l i ch  đ  chiếc xe đ p l c n y t nh đ p xe v  nh , không đi n a, nh ng t i không thấy chiếc xe đ p đ u, n  không c  c nh m  đ  bay đi r i! T i ngh  hay là t i l m ch , ch c h i n y m nh đ  ch  đ ng kia. T i v i bước qua ch  t i vừa ngh  th i g p ngay c  b n g nh tr i c y, tuổi ch ng 25, 27 đ ng ng i tr n c i đ n g nh đ  đ  i đ t, hai ch n x t ra, ch ng h ng, tho i m i, n u c   y m c v y th  thấy rõ c i qu n l t, may m  c  qu n d i; đ ng m c ti n ra l m nh  m  đ m.

Tôi bước lên ghế, ôn tồn và lễ phép hỏi: - Xin lỗi cô. Hôm này trở về khi vào nhà hàng tôi vừa nói, vừa lấy tay chùi vào nhà hàng), tôi đang chờ xe để gặp bạn đây. Cô có thấy ai tôi lấy không nhé? Cô ngạc nhiên, mặt cô ngẩng lên, ngạc nhiên nhìn tôi có vẻ ngạc nhiên như nhìn người lạ hành tinh lạ, mặt cô nháy, miệng phát ra câu trả lời nhất ngạc nhiên, giọng bạn tôi, để cô nói, bạn tôi khó nghe. - Rồi hỏi về bạn! Ai ăn không ngon rồi ra đây ngồi gác xe cho bác phòng!

Xéo đi cho khuất mặt bà. Tôi ngạc nhiên và nghĩ rằng vì mình thất bại hỏi thăm, có thể cô lấy hi vọng làm tôi nghi ngờ gì chẳng nên cô nên nói nóng chóng như vậy. Tôi nói lời xin lỗi và tính quay đi. Cô không đáp lời, và chăm chú tiếp tục để mặt bạn, xem như không có tôi còn đang đây, mà nói đầy nghi ngờ: "Tiền nhà chúng bay! Bà đưa ra con mà con tính "chũm" với bà họ. Tôi lấy hai ngàn mà con cần cái với bà là đã trả tôi năm ngàn.

Đó thôi. Quê có tha thì Ma cũng bắt. Ngày mai sẽ bắt tay bà." Tôi quyết tâm không hiểu cô đang rửa ai, và nói với ai. Tôi nghĩ "chũm" nghĩa là gì! Tôi chán chường ngồi xuống đi, chầm rãi trở về nhà. Tôi đi vào khu có nhiều cửa hàng bán đồ kim m cho khách du lịch, và chú ý đến một cửa hàng bên ngoài trang hoàng rất là kiều diễm, hấp dẫn. Tôi bước vào. Cô bán hàng ăn mặc rất thời trang không thua gì các cô bán hàng son phấn trong các cửa tiệm Macy's, Bloomingdale's. Nét mặt tươi tắn gặp người người mà u hay tài xế taxi, tuấn tú mà xinh, hai mắt.

Thấy tôi, cô bước lên, tươi cười, vẻn vẹn hỏi, giọng nói như nhàng, êm ái, dịu dàng, ngọt ngào như mía đường. Quê ngẩng. Cô ta như như, thò thò: "-Chào anh! Anh cần mua gì để em chọn nhé." Tôi nghĩ có lẽ mình đã đến tuổi người như ngừng nên nghe làm chẳng hay cô đang hỏi câu thanh niên nào đang đứng gần đây. Tôi nhìn quanh quất thấy không có ai, biết là cô ta nói với mình nên vẻ như không nghe. Tôi cảm thấy vẻ ngạc nhiên, vẻ buồn cười, tuổi mình chỉ còn hai năm nữa là tuổi tuổi họ (65).

Sao cô lấy giọng mình bằng anh như? Bởi mình còn trẻ lắm sao! Tôi đâu có nhuốm tóc, tôi vẫn để tóc hoa râm kia mà. Tôi với lấy cái xắc tay đàn bà mân mê, ngắm soi, tính mua về làm quà cho bà xã Nghiêu. Cô bán hàng thấy vậy bước lên hỏi bạn, mùi son phấn thơm thơm đến chùi:

"Kìa! Anh! nào để em chọn nhé cho." Cô lảng xảng giọng thì u cái này, món kia và cố bắt tôi mua đi. Cô tính giá hỏi cho. Cùng cô chọn cho tôi để cái xắc tay khá đẹp và đến tôi đến quầy trả tiền. Cô thu ngân như quầy hàng như cô tiếp khách, hỏi han, chào đón như người thân tiếp thu, lâu năm không gặp. Đột nhiên cô hỏi: -Anh trả tiền đồ hay tiền nợ. Tôi ngạc nhiên đáp: - Tiền đồ! Tôi chưa có thói quen đi ra tiền Việt nam. - Đồ à! Trả tiền! Lấy sau anh như ghé lại cửa hàng em nhé!

Thôi! Chúng ta vào ăn cơm nói chuyện. Trong bữa ăn tôi hỏi anh tôi: - Hôm còn đi học, em đọc trong sách báo thấy nói, và trong thời kỳ cũng đã gặp, cũng đã quen những người Hà Nội trẻ con năm 75 ở Sài Gòn, và bây giờ ở Mỹ, họ thanh lịch lắm, ăn nói dịu dàng, ngọt ngào, cởi mở rất là khéo léo, cảm tình. Bạn thân em có vợ người Hà Nội, chồng y hệt nãy lành, nhu mì, khuôn phép, nói năng dịu nghe lắm khác hẳn những người Hà Nội mà em đã gặp hôm nay ở ngoài phố.

Anh đang vui vẻ, bỗng nét mặt chúng hèn xuống, đôi đôi đưa xuống bàn, ngừng mặt nhìn vào khoảng không, đôi mặt xa xăm, ngừng bu n bu n anh trãi lại:- Ờy là những người Hà Nội trước năm 1954 đó chú.

Sau hiệp định Geneve tháng 7 năm 1954, một số người đã di cư vào Nam, một số quá vắng hờ hững vì sinh kế hay vì lý do gì đó họ đã đi ra khỏi Hà Nội từ lâu rồi. Hà Nội bây giờ chỉ còn lại một số ít người như xưa thôi. Đa số những người Hà Nội giờ đây là từ các tỉnh, các vùng quê về lập nghiệp đó chú . Số còn lại là cán bộ các cấp từ các nơi đi về . Anh tôi không nói gì nữa, ngừng dõng nói lại xin lại mời người, là đã dùng bữa xong, và bước vào nhà trong. Anh tôi đi rồi, chỉ đâu tôi lên tiếng nói:- Biết bao giờ mình có lại được những người Hà Nội năm xưa... chú nhé !